

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Kocsis, Lajer és Szabó Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek dr. Mosonyi Csaba ügyvéd által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt a Fővárosi Bíróságon 16.G.40.515/2006. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 2008. november 25-én kelt 10.Gf.40.379/2008/7. számú ítéletével jogerősen befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.379/2008/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 600.000 /Hatszázezer/ Ft ÁFÁ-t is magában foglaló felülvizsgálati eljárási költséget. Kötelezi továbbá az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 1.730.100 /Egymillió-hatszázharmincezer-egyszáz/ Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

1999. július 27-én a peres felek a "T." márkanév alatt történő üzemanyag és kenőanyag kiskereskedelmi viszonteladásra kizárólagos szállítási szerződést kötöttek. A felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy az alperes által üzemeltetett töltőállomást a viszonteladói tevékenységhez szükséges mennyiségű, a szerződés 1. számú mellékletében felsorolt üzemanyagokkal, illetve a 2. számú mellékletben felsorolt, a tevékenységi köréhez szükséges "T." márkájú kenőanyagokkal ellátja. Vállalta azt is, hogy a "T." hálózat nemzetközi normáinak megfelelő, a 3. számú mellékletben megjelölt reklámelemeket leszállítja, és a töltőállomáson elhelyezi.

Az alperes - többek között - kötelezettséget vállalt arra, hogy kizárólagosan a felperestől származó, és a szerződés mellékleteiben felsorolt üzemanyagokat, illetve kenőanyagokat árúsítja, a M. Rt. által forgalmazott magyar kenőanyagok mellett. A felperes által szállított termékeket, aállítás napján érvényes viszonteladói áron vásárolja meg. A kenőanyagok árát: a számla kiállításától számított legkésőbb 15 naptári napon belül, banki átutalással, az

üzemanyagok árát: a szállítás napján történő számlázást követő 12 napon belül, szintén banki átutalással fizeti meg. Fizetési késedelem esetén, a mindenkor i jegybanki alapkamat kétszeres összegét kitevő késedelmi kamatot is megtéríti. A szerződés 9/2. pontja szerint, ha az alperes, mint üzemeltető által megrendelt, és részére szállított üzemanyagok ki nem fizetett ellenértéke, a 10.000.000 Ft-ot eléri, a felperes jogosult a további szállítást felfüggeszteni a tartozás kiegyenlítésig, vagy csökkentéséig.

A felek megállapodása tartalmazza azt is, hogy a számítógépes kassza, illetve egy "E." kártya elfogadó terminál a felperes tulajdonát képezik. Köteles azonban azokat az alperes részére rendelkezésre bocsátani. Ugyanez vonatkozik a felperes által megvásárlandó, és leszállítandó autógáz kútoszlopra, illetve az 5 m³-es autógáz tartályra.

A 4.2. pont értelmében az alperesnek a "T." klubbkártyás eladások után, havonta, nettó 0,80 Ft/liter összeget kell "ajándék költségtérítés" címén a felperes részére, a felperes által kiállított számla alapján megfizetni. A "T." üzemanyagkártyás eladások után származó üzemanyag bevételek 1,5 %-át havonta fogyasztói kedvezmény kompenzálás címén, szintén meg kell térítenie a felperes által kiállított számla szerint.

A peres felek kikötötték azt is, hogy a 8. év végén, a szerződés szerződésszerű megszűnése esetén, a felperes által telepített berendezések, a reklámelemek és az "E." terminál kivételével az alperes tulajdonába kerülnek.

2001. december 10-én a peres felek kötöttek egy külön szerződést cseppfolyósított gáz szállítására, 6 évi időtartamra. Az alperes vállalta, 5 tonna gáz negyedévenkénti megrendelését, a felperes az említett mennyiség leszállítását. A felperes, kizárólag a neki felróható késedelmes szállításból eredő esetleges károkért vállalt felelősséget, az alperes írásbeli gázrendelése esetén. Az alperes vállalta, hogy a szerződésből adódó, bármilyen jogcímen keletkezett lejárt, vagy lejáratlan fizetési határidejű, de kifizetetlen számláinak összege nem haladhatja meg a bruttó 500.000 Ft-os hitelkeretet. Fizetési késedelem esetén, ha a felperes írásbeli felszólítása ellenére nem teljesít, a felperes jogosult a további gázszállításokat felfüggeszteni a tartozások rendezéséig.

2003. áprilisában, az alperes részére a "T." márkanév alatt történő üzemanyag és kenőanyag kiskereskedelmi viszonteladásra kötött kizárólagos szerződés alapján leszállított üzemanyagok ki nem fizetett ellenértéke 11.668.144 Ft volt. A felperes ezért

felfüggesztette a 98-as oktánszámú benzin szállítását, majd 2003. júliusától a cseppfolyósított gázt sem szállította. Az alperesnek 2003. december 22-e és 2004. december 30-a között 23.835.027 Ft-ra emelkedett a tartozása.

A felperes 2003. április 3-án írásban tájékoztatta az alperest arról, hogy a 2003. április 1-jén kötött, közte és a S. olajtársaság között létrejött megállapodás értelmében elcseréli a magyarországi, a csehországi és a franciaországi kúthálózat töltőállomásait a szerződő fél németországi töltőállomásaival. 2004. március 31-vel megszünteti a "T." hálózatban működő "T." kártyás szolgáltatásait, 2003. október 31-vel a "T." törzsvásárlói programot.

Az alperes a 2003. november 19-én, a felpereshez intézett levelében hozzájárult ahhoz, hogy a felperes és közte létrejött szállítási szerződésben foglalt kötelezettségeket a S. Rt. változatlan formában és feltételekkel átvállalja.

A felperes módosított keresetében, vételár címén, 23.835.027 Ft és járulékainak megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Annak jogalapját és összegszerűségét nem vitatta. Kártérítés címén azonban beszámítással, illetve 5.000.000 Ft erejéig viszontkeresettel élt a felperessel szemben. Állította, hogy a felperes szerződésszegést követett el a 98-as oktánszámú benzin, illetve a cseppfolyós gáz szállításának felfüggesztésével, a "T." klub kártya, illetve a "T." hűségpontgyűjtő kártya használatának megszüntetésével. Elmaradt vagyoni előnyként, a 98-as oktánszámú benzin szállításának felfüggesztésével összefüggésben 7.534.994 Ft, a cseppfolyós gáz szállításának felfüggesztésével 4.288.345 Ft, a "T." klub kártya forgalmazásának megszüntetésével 20.850.468 Ft, a hűségpont kártya forgalmazásának megszüntetésével 42.094.928 Ft összegű kárt jelölt meg.

A felperes az alperes által bejelentett összesen 74.768.735 Ft-os kárból eredő beszámítási kifogásként, illetve viszontkeresetként érvényesített igény elutasítását kérte. Állította, hogy a felek között létrejött megállapodás alapján, az alperes felhalmozódott vételár tartozása miatt, jogosult volt mind a 98-as oktánszámú benzin, mind a cseppfolyós gáz szállításának felfüggesztésére. Előadta azt is, hogy a "T." klub kártya és a hűségpont gyűjtő

kártya alkalmazására kötelezettséget nem vállalt. Azok megszüntetésével szerződést szegő magatartást nem tanúsított.

Az elsőfokú bíróság a 16.G.40.515/2005/4. számú, 2006. október 14-én jogerőre emelkedett részítéletével kötelezte az alperest, hogy a felperesnek fizessen meg 15 nap alatt 23.835.027 Ft-ot, és annak az általa részletezettek szerint járó késedelmi kamatait. Ezt meghaladóan, a késedelmi kamat követelés tekintetében, a felperesi keresetet elutasította.

A 2008. április 21-én kelt 23. sorszámú ítéletével az alperes viszontkeresetét elutasította, a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta.

Határozatának indokolásában kifejtette, hogy az alperes nem bizonyította a kártérítés, Ptk. 339. § /1/ bekezdésében előírt, együttes feltételeinek fennállását. Rámutatott, hogy az 1999. július 27-én kelt szerződés 9.2. pontja alapján, az alperes által sem vitatott 10.000.000 Ft-ot meghaladó vételár tartozásra tekintettel, a felperes jogosult volt az üzemanyag szállítást felfüggeszteni.

A Ptk. 281. § /2/ bekezdés c/ pontja szerint, szintén a felperessel szemben felhalmozódott vételár tartozás miatt jogszerűnek tartotta a cseppfolyóság szállításának megtagadását is.

Az 1999. július 27-i szerződés 4.2. pontját értelmezve az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes nem vállalt kötelezettséget a "T." klubbkártya, illetve a hűségpont gyűjtő kártya fenntartására és működtetésére. Azok megszüntetésével ezért nem tanúsított szerződést szegő, jogellenes magatartást.

Az alperes a kártérítési felelősséget megalapozó együttes feltételek közül - a kifejtettek miatt - a felperes jogellenes magatartását bizonyítani nem tudta. Beszámítási kifogását, illetve viszontkeresetét ezért a további kártérítési feltételek fennállásának vizsgálata nélkül el kellett utasítani.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Álláspontja az volt, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg,

helytállónan következtetett arra, hogy a felperes szerződésszegése hiányában, annak jogellenes magatartása nem állapítható meg. Az alperesnek, a Ptk. 318. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Ptk. 339. § /1/ bekezdésére alapított viszontkeresete, illetve beszámítási kifogása ezért alaptalan volt.

A másodfokú bíróság azt hangsúlyozta, hogy az alperesnek kellett volna bizonyítania a felperesi magatartás jogellenességét, a kár bekövetkeztét, a kettő közötti okozati összefüggést. Ezek bármelyikének hiánya, a kártérítési felelősség megállapítását kizárja.

A másodfokú bíróság szerint, az 1999. július 27-i szállítási szerződés 6. pontja az alperes fizetési kötelezettségére vonatkozóan egyértelmű feltételeket tartalmazott. A 9.2. pont megjelölte a tartozásnak azon mértékét, amelynek fennállása esetén a felperes jogosult volt az üzemanyag szállítás felfüggesztésére. A Ptk. 205. §-a szerint, a peres felek egybehangzó akarat nyilvánításával létrejött, a Ptk. 200. § /1/ bekezdése alapján megállapított tartalommal megkötött szerződés értelmében, a felperes szerződésszegő, jogellenes magatartása nem volt megállapítható. A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy nem volt jogi jelentősége ezért az alperes által nem bizonyított, a fellebbezésben előadott azon ténynek, hogy a 98-as oktánszámú benzin szállításának felfüggesztésére nem a tartozás fennállása miatt, hanem a kis forgalomra tekintettel került sor.

A másodfokú bíróság egyetértett azzal az elsőfokú bírósági állásponttal is, hogy a teljesítéssel elől járni köteles felperes, biztosíték hiányában, a vele szemben fennálló kiegyenlítetlen tartozás miatt megtagadhatta a cseppfolyósított gáz szállítását is. A felperes által tanúsított magatartást ugyanis arra tekintettel kellett megítélni, hogy az alperesnek 10.000.000 Ft-ot meghaladó tartozása állott fenn vele szemben.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal azonosan értelmezte a peres felek szerződését a "T." klubbkártya, illetve hűségpont gyűjtő kártya tekintetében is. Azt hangsúlyozta, hogy megállapodásuk az említett kártyák alkalmazására vonatkozóan kötelezettséget a felperes terhére nem tartalmaz. Kizárólag az alperesre nézve fogalmaz meg, azokkal összefüggésben előírásokat. Nem volt ezért jogi jelentősége annak, hogy a felperes milyen megfontolásokból eredően szüntette meg azok alkalmazását.

A másodfokú bíróság kifejtette azt is, hogy az alperes beszámítási igényét, illetve viszontkeresetét - elmaradt vagyoni előnyből származó kártérítési igényként - kizárólag az üzemanyag szállítás felfüggesztése, illetve a kártyarendszer megszüntetése miatt terjesztette elő. Nem volt ezért jogi jelentősége a jogvita eldöntése szempontjából annak, hogy az alperes hozzájáruló nyilatkozata ellenére, a perbeli benzinkút üzemeltetésére, közte és a S. Rt. között nem jött létre megállapodás.

A jogerős ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmében az alperes kérte esetlegesen az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően, a támadott határozat hatályon kívül helyezését, és az első fokú vagy a másodfokú bíróság új eljárásra új határozat hozatalára utasítását. Előadta, hogy az általa támadott határozat sérti a Pp. 206. § /1/ bekezdését. Az eljáró bíróságok a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével állapították meg a tényállást, és annak alapján helytelen jogi következtetést vontak le. Előadta, hogy tévesen értelmezték a "T." márkanév alatt történő üzemanyag és kenőanyag kiskereskedelmi viszonteladásra létrejött, kizárólagos szállítási szerződést. Utalt rá, hogy az említett atipikus szerződés, ugynevezett "franchise" szerződés. Annak alapján az alperes, ellenszolgáltatás fejében, jogosulttá vált a "franchise" szolgáltatások hasznosítására. A szolgáltatásoknak része volt a "T." márkanév alatt történő üzemanyag és kenőanyag kiskereskedelmi viszonteladása mellett, a "T." klub kártya és pontgyűjtő rendszer működtetése is. Azt elismerte, hogy ezt az írásba foglalt megállapodás kifejezetten nem tartalmazta. Hangsúlyozta, hogy e kártyák által biztosított kedvezmények segítették a széleskörű ügyfélhálózat kiépítését, a bevételek növekedését. A kártyák megvonásával - azzal a szerződésben vállalt kötelezettség megszegésével - az alperes bevétele, haszna csökkent, annak folytán az általa megjelölt kár keletkezett.

Az alperes előadta azt is, hogy a 2003. áprilisát követően még másfél évig fennálló szerződéses kapcsolat igazolja, hogy a 98-as oktánszámú benzin szállításának felfüggesztésére nem a szerződésben megjelölt összeget meghaladó tartozása miatt került sor. Annak indoka az említett oktánszámú benzin iránti alacsony mértékű kereslet volt. Az alperes hivatkozott arra is, hogy a szállítás megtagadásával a felperes szerződésszegést követett el. E magatartásával okozati összefüggésben, elmaradt vagyoni előnyből származó kára keletkezett.

A cseppfolyós gáz szállításának megtagadását is szerződésszegésként kérte értékelni. Utalt arra, hogy a gáz szállításra vonatkozó külön szerződésben foglalt kötelezettségeit, a maga részéről maradéktalanul teljesítette. A felperes számláit kiegyenlítette,

tartozása nem állott fenn. E szerződésszegéssel okozott kárának - elmaradt vagyoni hasznának - megtérítését ezért szintén nem lehetett megalapozatlannak tekinteni.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályban fenntartását. Vitatta az alperes által állított jogszabálysértést. Hivatkozott az 1999. július 27-én kelt szerződés 9.2. pontjában írott feltételek fennállására, és az abban foglaltak szerinti a szállítás felfüggesztésére vonatkozó jogának gyakorlására. Előadta azt is, hogy 2002. februárjától, a klubkártyák alkalmazásának megszüntetéséig, az alperesi tartozás folyamatosan és jelentősen nem csökkent. Alaptalanul hivatkozik ezért arra az alperes, hogy a kártyák megszüntetése miatt kára keletkezett. A felperes állította, hogy a peres felek között létrejött szerződések megszegésének hiányában, jogellenes magatartása nem volt megállapítható. Az eljáró bíróságok, a bizonyítékok okszerű mérlegelésével megállapított tényállás alapján, helytálló jogi következtetéseket levonva utasították el az alperes beszámítási kifogását, illetve viszontkeresetét.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /2/ bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy a támadott határozat az alábbiakra tekintettel nem jogszabálysértő.

A közjegyzői okiratba foglalt, 1999. július 27-én kelt, a szerződő felek kötelezettségeit igen részletesen tárgyaló, a "T." márkanév alatt történő üzemanyag és kenőanyag kiskereskedelmi viszonteladásra kötött kizárólagos szerződés az alperes által sem vitatottan, nem tartalmazta a felperes "T." klub kártyák működtetésére vonatkozó kötelezettségét. Az alperest terhelte ezen okiratban foglaltakkal szemben, a Pp. 164. § /1/ bekezdése alapján annak bizonyítása, hogy a felperes által a "T." márkanév alatt működtetésre átengedett szolgáltatások köre, a szerződés mellékletében felsorolt üzemanyagok és kenőanyagok, illetve reklámelemek és felszerelések átadásán túl, a kedvezmények biztosításához szükséges kártyák forgalmazásának kötelezettségét is magában foglalta. Az elsőfokú bíróság, a jogvita eldöntéséhez szükséges körben, az alperes által indítványozott tanúmeghallgatást lefolytatta. A felek között létrejött szerződés tartalmára, az üzemanyag szállítás felfüggesztésének körülményeire azonban érdemben egyik tanú sem tudott nyilatkozni. Az eljáró bíróságok ezért helyesen a peres felek nyilatkozatai, a közöttük létrejött szerződések, illetve levelezések alapján, a Pp. 206. § /1/ bekezdésének megsértése nélkül okszerűen következtettek arra, hogy a felperest a "T." klubkártyák kibocsátására, illetve az azok alapján biztosítandó kedvezmények fenntartására kötelezettség nem

terhelte. Az alperes által sem vitatott, a 2003. áprilisában fennálló 10.000.000 Ft-os tartozásra tekintettel, a kizárólagos szállítási szerződés 9.2. pontja alapján, a felperes jogosult volt ugyanakkor az üzemanyag-szállítást, - illetve a 98 oktánszámú benzin szállítását - felfüggeszteni.

Nem vitás, hogy a cseppfolyósított gáz szállítására kötött, 2001. december 10-i szerződés A/8. pontja azt tartalmazza, hogy a szerződésből adódó bármely jogcímen keletkezett, lejárt vagy lejáratlan fizetési határidejű, de kifizetetlen számlák összege nem haladhatja meg a bruttó 500.000 Ft-os hitelkeretet. Fizetési késedelem esetén, a felperes írásbeli felszólítása ellenére történő fizetési kötelezettség elmulasztásakor jogosult a felperes a gázszállítást felfüggeszteni. A felperes nem vitatta, hogy e szerződésből eredően az alperesnek tartozása nem állt fenn. Figyelemmel azonban arra, hogy a peres felek egyéb szerződéses kapcsolatban is álltak egymással, és az alperesnek a felperessel szemben a másik jogviszonyból eredően jelentős összegű tartozása volt már, ezért a Ptk. 281. § /2/ bekezdés c/ pontja alapján jogosult volt a cseppfolyós gázszállításra kötött szerződésből eredő kötelezettség teljesítését is megtagadni. A Ptk. említett szabálya ugyanis a rossz vagyoni helyzetbe került kötelezettrel szemben álló fél védelmét biztosítja. Nem volt elvárható, amint arra a másodfokú bíróság is utalt, hogy a felperes a vele szemben nagymértékű tartozást felhalmozó alperes részére, pénzügyi fedezet hiányában, olyan szolgáltatást teljesítsen, amellyel elől kell járnia.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértés nélkül hozott jogerős ítéletet, a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. § /1/ bekezdése, illetve 78. § /1/ bekezdése értelmében köteles az alperes a felperes jogi képviselőjének munkadíjából álló perköltséget megfizetni.

Köteles továbbá az illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket, külön felhívásra megtéríteni, a 6/1986. /VI.26./ IM rendelet 13. § /2/ bekezdése, valamint 15. §-a értelmében.

Budapest, 2009. szeptember 15.

Dr. Bodor Mária sk. a tanács elnöke
Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. előadó-bíró
Dr. Török Judit sk. bíró

A kiadmány hiteléül:
bírószági írnok